

SPRAWOZDANIA

SEMINARE

t. 37 * 2016, nr 3, s. 215-225

MUZYKOLOGIA – NAUKA O MUZYCE. IV OGÓLNOPOLSKIE SYMPOZJUM NAUKOWE ABSOLWENTÓW KATEDRY MONODII LITURGICZNEJ KUL (Lublin, 24-26 października 2014 r.)

W dniach 24-26 października 2014 r. miało miejsce kolejne już IV Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe Absolwentów Katedry Monodii Liturgicznej KUL tym razem poświęcone tematowi: *Muzykologia – nauka o muzyce*. Miejszem tegorocznych obrad był Lublin, natomiast organizacji całego przedsięwzięcia podjęła się dr Beata Bodzioch.

Tematyka pierwszej części sympozjum koncentrowała się wokół zagadnień *stricte* muzykologicznych, dotyczących monodii liturgicznej. Pierwszym prelegentem była dr Beata Bodzioch z Katedry Etnomuzykologii i Hymnologii Instytutu Muzykologii KUL. Swoje wystąpienie (*Z terminologii badań nad polską tradycją liturgiczno-muzyczną*), połączone z prezentacją multimedialną, skoncentrowała na kwestiach semantycznych. W pierwszej kolejności podjęła dyskusję na temat znaczeń wyrażań: „polska tradycja”, „zwyczaj”, „obrzęd”, „tradycja”. W dalszej części, dla potwierdzenia swoich wniosków, przedstawiła przykładową ilustrację zastosowanej nomenklatury. Referentka stwierdziła, iż tradycja posiada dwa wymiary: przedmiotowy (to, co się głosi) oraz wykonawczy (jak się to głosi). W tym kontekście tradycja jawi się jako kategoria nadrzędna, na którą składają się określone zwyczaje i obrzędy, mogące jednak różnić się między sobą w szczegółach. Prelegentka, na podstawie przebadanych śpiewów Wielkiego Tygodnia zamieszczonych w księgach *Cantionale ecclesiasticum*, stwierdziła w konkluzji, iż polska tradycja liturgiczno-muzyczna jest jedna, ukształtowana w okresie średniowiecza, utrwalona w księgach piotrkowskich i przekazana w kancjonałach.

Drugi z referatów, na temat *Śpiewanej Liturgii Godzin na Słowacji*, wygłosił ks. dr hab. Rastislav Adamko, prof. KU (Ružomberok). W swoim wystąpieniu skoncentrował się na możliwościach kształtowania szaty muzycznej Liturgii Godzin. Słowacki mediewista zaznaczył, iż tworząc melodie do tekstów brewiarzowych w językach narodowych można pójść trzema drogami: wykorzystać wyłącznie bogactwo melodii gregoriańskich (I sposób), pisać zupełnie nowe melodie (II sposób) albo łączyć I i II sposób w selekcji melodii gregoriańskich, które uzupełnia się nową twórczością w zakresie melodii do antyfon i hymnów. Odnosząc się do konkretnych przykładów muzycznych, wskazał on także na liczne trudności adaptacyjne melodii. W podsumowaniu stwierdził, iż nie ma sensu dążyć do muzycznie stylistycznej jedności opracowania *Liturgii Godzin*. Należy raczej wykorzystać bogactwo języka muzycznego epok minionych i współczesności, łącząc w umiejętny sposób dawne i nowe melodie w logiczną całość. Współczesny język muzyczny, jego zdaniem, powinien wyrastać z tradycji muzyki chrześcijańskiej, która zawsze posiadała element symboliczny lub retoryczny. Bez tych elementów nie będzie w stanie przekazać głębokich treści teologicznych.

Niezwykle ciekawa i pouczająca była druga część obrad. Położono w niej nacisk na określenie miejsca muzykologii pośród innych dyscyplin naukowych. Wystąpienie związane z tą problematyką, zatytułowane *Terminologia w nauce i jej meandry*, przedłożył uczestnikom sympozjum ks. prof. dr hab. Ireneusz Pawlak (Lublin). Swój naukowy wywód zogniskował wokół kwestii właściwego rozumienia pojęć, takich jak: nauka, sztuka (ze szczególnym uwzględnieniem muzyki), uniwersytet, muzykologia, postmodernizm i wynikających z nich konsekwencji. Z naciskiem podkreślił, iż „praktycznym postmodernistycznym oraz pomieszanie pojęć i kompetencji sprawiły, że akcent położono nas sztukę (schola, chór, dyrygentura, instrumenty), nie biorąc pod uwagę faktu, iż studia uniwersyteckie kończy się dyplomem z muzykologii, a nie z muzyki. Zresztą uniwersytet nie ma odpowiednich uprawnień do nadawania stopni artystycznych”. Ponadto ks. Pawlak zauważył, iż „przeobrażenia polityczne, społeczne i kulturowe naszych

czasów nie sprzyjają naukom humanistycznym, które wobec agresywnego pragmatyzmu zostały odsunięte w cień, na rzecz nauk ścisłych i przyrodniczych. Jaskrawym tego przykładem jest organizowany co roku tzw. festiwal nauki, który obejmuje głównie nauki doświadczalne (fizyka, matematyka, astronomia, biologia, geografia), informując o osiągnięciach w tych dziedzinach, zwracając uwagę na odkrycia, patenty itp., a nie na postęp myśli. Zapomniano przy tym, że przyczyną sprawczą nauk ścisłych jest właśnie myśl humanistyczna. Nauki ścisłe są bowiem narzędziami, środkami, a nie celami samymi w sobie”. Swoje wystąpienie zakończył apelem, iż w tej nowej rzeczywistości musimy się odnajdywać i tam, gdzie to możliwe, bronić nauki oraz przywracać właściwe rozumienie pojęć i poprawne używanie terminologii.

Podsumowaniem całości obrad była ożywiona, merytoryczna dyskusja. Dotyczyła ona przede wszystkim miejsca muzykologii na uniwersytetach polskich i słowackich oraz szczegółowych problemów, które podjęli w swych przedłożeniach referenci.

Spotkanie, obok warstwy naukowej, zostało pieczołowicie przygotowane od strony liturgicznej. Połączone było bowiem ze sprawowaniem każdego dnia uroczystych liturgii eucharystycznych i Nieszporów. Podczas celebrowanych Mszy św. wykorzystano obficie repertuar gregoriański oraz monodyczne śpiewy w języku ludowym rodzimych kompozytorów. Z kolei w wieczornej modlitwie Kościoła posłużono się w znacznej mierze melodiami napisanymi przez absolwentów Katedry Monodii Liturgicznej IM KUL. Miejscem wszystkich celebracji liturgicznych była kaplica akademicka KUL przy ul. Niecałej 8.

Stałym już elementem sympozjów, obok wykładów i liturgii, są tzw. wyjazdy plenerowe, związane z historią, kulturą itp. O wyborze miejsca i związanych z nim atrakcjach decyduje organizator zjazdu. W tym roku był to położony niedaleko Lublina Nałęczów, miejsce związane z najwybitniejszym pisarzem polskiego pozytywizmu Bolesławem Prusem, do którego uczestnicy udali się w sobotnie popołudnie. Dom (Willa pod Matką Boską), w którym w latach 1900-1910 mieszkał i tworzył znane powieści (m.in. *Lalka* i *Placówka*), obecnie jest pensjonatem („Ewelina”). Tam właśnie odbyło się spotkanie towarzyskie, podczas którego przywołana została osoba znakomitego literata i jego najbardziej znane książki.

Zdaniem uczestników zjazdu, tegoroczna konferencja naukowa nie tylko pozwoliła poruszyć ważne i aktualne zagadnienia, ale umocniła także przekonanie o sensie i wartości wspólnego spotkania, które jest doskonałą okazją do wymiany myśli, wspomnień oraz motywuje do dalszych działań i wytycza ich kierunki.

Ks. Piotr Wiśniewski
KUL, Lublin

DOI: <http://dx.do.org/10.21852/sem.2016.3.18>

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
PSYCHOLOGIA A FORMACJA LUDZKA. ZADANIA, WYZWANIA, PERSPEKTYWY
(Białystok, 16 maja 2015)

16 maja 2015 roku w Auli Kazimierzowskiej Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku miała miejsce konferencja naukowa nt. *Psychologia a formacja ludzka. Zadania, wyzwania, perspektywy*. Spotkanie zostało zorganizowane przez Katedrę Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie – Studium Teologii w Białymstoku, Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku oraz Studium Życia Rodzinnego Archidiecezji Białostockiej.

Otwarcia sympozjum dokonał ks. dr hab. Andrzej Proniewski, rektor Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku oraz kierownik Katedry Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku. Na początku mównica pozdrowił wszystkich uczestników konferencji, następnie postawił kilka pytań odnoszących się do roli psychologii we współczesnym świecie: Jaki jest wpływ tej dyscypliny naukowej na jakość naszego życia? Jak wykorzystać osiągnięcia psychologii w pracy nad sobą oraz

w kształtowaniu piękna i dojrzałości własnego człowieczeństwa? Jak mądrze stosować wiedzę psychologiczną w życiu religijnym oraz w przygotowaniu kandydatów do kapłaństwa i życia zakonnego?

Po Księdzu Rektorze zabrał głos metropolita białostocki abp prof. dr hab. Edward Ozorowski, który zarysował geografie tematu konferencji. Metropolita białostocki podkreślił, że człowiek żyje w dwóch porządkach: przyrodzonym i nadprzyrodzonym. Wiedza psychologiczna odgrywa istotną rolę w kształtowaniu naszego człowieczeństwa w wymiarze naturalnym. W życiu chrześcijanina nie wolno jednak zapominać o porządku łaski. Natura i łaska wzajemnie się dopełniają i prowadzą człowieka do osiągnięcia celu ostatecznego. Mówca zauważył, że dzisiaj mnożą się w Polsce księża egzorcyści, ale bardzo często to, co jest uznane przez tych duchownych za rzekome opętanie, stanowi w rzeczywistości zaburzenie w porządku natury. W związku z tym potrzeba ogromnego rozsądku i odpowiedniej wiedzy, aby właściwie rozpoznawać relację istniejącą między tym, co jest rzeczywiście nadprzyrodzone, a tym, co należy do porządku natury.

Sesji porannej przewodniczył ks. dr hab. Andrzej Proniewski. Pierwszy referat nt. *Myślenie pozytywne w rozwoju człowieka* wygłosił dr Marek Jasiński, rektor Niepaństwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Białymstoku. Prelegent stwierdził, że jako psychoterapeuta spotyka się w swojej praktyce zawodowej nie tyle z tzw. myśleniem pozytywnym, ile z różnymi formami patologii i zaburzeń osobowości. Jego zdaniem, także „myślenie pozytywne” może stać się formą manipulacji i nie zawsze przynosi dobre owoce. Czym jest tzw. myślenie pozytywne? Oznacza ono świadome koncentrowanie się na pozytywach tego, co nas otacza: ludzi, zdarzeń i sytuacji. Ale co z resztą rzeczywistości? Jeśli przeżywa się żalobę po śmierci osoby bliskiej, to lepiej wyrazić do końca swój ból i cierpienie niż udawać, że nic się nie stało.

Pan Rektor zauważył w swoim wystąpieniu, że konieczna jest wiara w pozytywny rezultat naszych działań, aby „myślenie pozytywne” było skuteczne. Potrzebna jest także zdolność dokonywania operacji myślowych, dzięki którym możemy przeżywać zdarzenia nieprzyjemne jako szansę wzrostu. Niestety, dzisiaj można mówić o pladze „myślenia pozytywnego”, które staje się formą ideologii, zgodnie z którą człowiek może *de facto* wszystko, bo rzekomo posiada w sobie boską moc. Tzw. myślenie pozytywne może wprowadzić w dobry nastrój, ale może także stać się formą oszustwa, jeśli ignoruje się część rzeczywistości, która z różnych racji jest niewygodna bądź nieprzyjemna. Tego rodzaju postawa życiowa nie powinna wykluczać realnego obrazu samych siebie, który oznacza dostrzeganie tak silnych, jak i słabych stron osobowości. Dlatego „myślenie pozytywne” może być metodą wsparcia, ale nie powinno stać się formą rozwiązywania problemów.

Drugi referat w tej części obrad nt. *Formacja ludzka w przygotowaniu do kapłaństwa* zaprezentował ks. dr Wojciech Rzeszowski, rektor Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie oraz przewodniczący Konferencji Rektorów Wyższych Seminarium Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych w Polsce. Mówca podkreślił, że powołanie kapłańskie jest darem złożonym w glinianych naczyniach. W dzisiejszych czasach, które są bardzo skomplikowane, potrzeba jasnego przekonania, że łaska buduje na naturze. Podstawą formacji duchowej i intelektualnej jest formacja ludzka. Bez dojrzałości ludzkiej trudno mówić o dojrzałym kapłaństwie, które wiąże się z kształtowaniem człowieczeństwa księży i kleryków na wzór człowieczeństwa Chrystusa.

Zmarły w 2010 r. amerykański benedyktyn o. Paul Marx – założyciel Human Life International (HLI) oraz jeden z najważniejszych działaczy ruchów i stowarzyszeń obrony życia – zwykł mawiać, że Bóg wybaca zawsze, człowiek tylko czasami, natura zaś nigdy. Zdaniem Księdza Rektora z Gniezna, słowa te można odnieść także do życia osób duchownych. Historie księży, którzy zawiedli, są historiami ludzi, którzy zawiedli. Dlatego kandydaci do kapłaństwa i życia zakonnego powinni odpowiednio rozwijać swój potencjał osobowościowy i dobrze rozumieć samych siebie. W seminariach duchownych i domach zakonnych trzeba kształtować osobowości zintegrowane, które będą się charakteryzować spójnością wewnętrzną i psychiczną. Bez tego rodzaju spójności człowiek może przede wszystkim szukać siebie w swoich działaniach bądź wykorzystywać innych do własnych celów. Niespójność psychiczna może prowadzić także do cynizmu i konformizmu.

Trzeci referat w sesji porannej został wygłoszony przez dr. Andrzeja Dakowicza z Uniwersytetu w Białymstoku nt. *Formacja ludzka do udanego życia w małżeństwie*. Prelegent rozpoczął swoje wystąpienie od znanej maksymy Seneki Młodszego: „Najmniej człowiek zdziała tym, co mówi,

więcej tym, co robi, a najwięcej tym, kim jest”. Słowa rzymskiego myśliciela odnoszą się także do udanego życia małżeńskiego, któremu sprzyjają m.in. takie czynniki, jak: wiedza nt. współmałżonka, pozytywne przesunięcie aktywności czy świadomość osobistych przekonań.

Zdaniem dr. Dakowicza, autora rozprawy habilitacyjnej *Powodzenie małżeństwa. Uwarunkowania psychologiczne w perspektywie transgresyjnego modelu Józefa Kozielskiego* (2014), szczególną rolę w życiu małżeńskim odgrywa komunikacja interpersonalna, która powinna opierać się m.in. na intersubiektywnej komunikowalności, aktywnym słuchaniu i empatii. Niezwykle ważna jest także przeźroczystość, czyli zgodność przekazu werbalnego z przekazem niewerbalnym – to, jak się mówi, powinno odpowiadać temu, co się mówi.

Sesji południowej przewodniczył ks. dr Dariusz Wojtecki, prorektor Archidiecezjalnego Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku. Pierwszy referat po przerwie na kawę wygłosiła mgr Aneta Wróblewska nt. *Problemy natury psychoseksualnej w formacji ludzkiej*. Mówczyni jest psychologiem, psychoterapeutą, certyfikowanym seksuologiem klinicznym Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego. Pani Wróblewska podkreśliła, że seksualność jest podstawowym elementem bycia człowiekiem przez całe życie. Do jej najważniejszych elementów zalicza się m.in. intymność, pożądanie, wyobrażenia erotyczne, życie seksualne. Przeżywanie własnej seksualności wiąże się ze światopoglądem, moralnością czy wyznawanymi wartościami. Przykładem zróżnicowania norm dotyczących funkcjonowania sfery psychoseksualnej człowieka może być kwestia relacji seksualnych osób dorosłych z dziećmi i młodzieżą, których ocena zależy od przynależności do konkretnego kręgu kulturowego.

Pani psychoterapeutka z Białegostoku stwierdziła, że problemy związane z przeżywaniem własnej seksualności zależą od fazy rozwoju psychoseksualnego człowieka. W tym obszarze życia ludzkiego wyróżnia się trzy okresy: dzieciństwo, dorastanie oraz dorosłość. Pełna dojrzałość seksualna u kobiet przypada na czwartą dekadę życia, natomiast u mężczyzn na trzecią dekadę życia. Przeżywanie własnej seksualności może być także udane i szczęśliwe na etapie późnej dorosłości, czyli po 60. roku życia.

Drugim referatem w tej części obrad było wystąpienie ks. dr. hab. Andrzeja Kobylińskiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie nt. *Etyczne aspekty współczesnej pentekostalizacji chrześcijaństwa i psychologizacji religii*. Mówca stwierdził, że proces pentekostalizacji oznacza niezwykle szybki wzrost liczby różnego rodzaju wspólnot *stricte* zielonoświątkowych oraz przekształcanie wielu innych chrześcijańskich Kościołów i związków wyznaniowych w jedną uniwersalną odmianę chrześcijaństwa charyzmatycznego w wymiarze globalnym. Dynamiczny i ogólnosięwiatowy proces pentekostalizacji chrześcijaństwa jest nazywany często „ucharyzmatycznieniem” religii chrześcijańskiej lub narodzinami chrześcijaństwa pentekostalnego, charyzmatycznego lub ewangelikalnego.

Natomiast psychologizacja religii odnosi się do współczesnego pojęcia duchowości i religii bez Boga czy Transcendencji. Tego rodzaju proces prowadzi do redukcji religii do subiektywnego doświadczenia duchowości, w którym to, co duchowe, dąży do roztopienia się w szerszych ramach sfery psychicznej. Ks. Kobyliński podkreślił, że trzeba dzisiaj poddawać w naszym kraju pogłębionej analizie procesy pentekostalizacji chrześcijaństwa i psychologizacji religii, ponieważ mają one coraz większy wpływ na życie wielu ludzi. Nie wolno dopuszczać w środowiskach religijnych do różnych form nadużyć teologicznych czy psychomanipulacji. W przygotowaniu do kapłaństwa i formacji ludzkiej szczególną rolę powinien odgrywać niezwykle ważny dokument Kongregacji Wychowania Katolickiego z 2008 r. *Zasady korzystania z dorobku psychologii w procesie przyjmowania kandydatów i ich formacji do kapłaństwa*.

Ostatni referat nt. *Ewagriusza z Pontu formacja ku doskonałości* wygłosił ks. dr Jerzy Lachowicz, dyrektor Studium Teologii w Białymstoku – Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie, Sekcja św. Jana Chrzyciela. Mówca przybliżył zebranych postać starożytnego mnicha Ewagriusza z Pontu – mistyka, jednego z najznamienszych ojców pustyni i ojca chrześcijańskiej literatury duchowej. Był on pierwszym mnichem, który poddał doświadczenie eremity systematycznej i wnikliwej refleksji teologicznej. Zdaniem Ewagriusza z Pontu, człowiek potrzebuje drogi do doskonałości, żeby przezwyciężyć skutki upadku prarodziców. Celem ludzkiego życia jest beznamietność (*apatheia*). Nie ma ona nic wspólnego z bezczynnością czy brakiem życiowej energii, ale oznacza wewnętrzną wolność człowieka.

Ważnym elementem twórczości teologicznej mnicha z Pontu jest jego nauka o ośmiu rodzajach pokus, których źródłem są złe duchy, a każdy z nich odpowiada za jeden z ich rodzajów. Obżarstwo, nieczystość, chciwość, gniew, smutek, acedia, próżna chwała i pycha – oto osiem pokus według Ewagriusza z Pontu, nazywanego także „psychologiem” pustyni. Szczególnie dużo uwagi poświęcił on acedii, która jest, w jego przekonaniu, najniebezpieczniejszym zagrożeniem, jakie czyha na każdego człowieka duchowego.

Zwieńczeniem sesji południowej były pytania uczestników konferencji oraz odpowiedzi prelegentów. W ramach tej wspólnej dyskusji podjęto m.in. problem oceny złożonego procesu pentekostalizacji chrześcijaństwa, funkcjonowania grup charyzmatycznych w Kościele katolickim czy decyzji Konferencji Episkopatu Polski z 12 marca 2015 r., dotyczącej zakazu tzw. spowiedzi furtkowej.

Podsumowania i zamknięcia konferencji dokonał bp dr hab. Henryk Ciereszko, biskup pomocniczy Archidiecezji Białostockiej, który zwrócił uwagę na potrzebę harmonii między teologią i psychologią. Mądre wykorzystanie wiedzy psychologicznej m.in. w przygotowaniu kandydatów do kapłaństwa przynosi dobre owoce. Bp Ciereszko podkreślił, że dzisiaj trzeba oczyszczać religijność z różnego rodzaju elementów szamańskich, aby zachować większą przejrzystość, gdy chodzi o różnicę istniejącą między porządkiem przyrodzonym i nadprzyrodzonym.

Ks. Andrzej Kobyliński
UKSW w Warszawie

DOI: <http://dx.do.org/10.21852/sem.2016.3.19>

MIĘDZYINSPEKTORIAŁNE SPOTKANIE FORMATORÓW (Woźniaków, 21-24 czerwca 2015)

W dniach od 21 do 24 czerwca odbyło się spotkanie znane jako „Formacja formatorów”. Na miejsce tegorocznej edycji tego spotkania wybrano dom w Woźniakowie, gdzie znajduje się międzyinspektoriałny nowicjat. Oprócz współbraci z lokalnej wspólnoty (4 osoby) w wydarzeniu uczestniczyło jeszcze siedemnastu salezjanów z czterech inspektorii polskich zaangażowanych w formację początkową i ciągłą (wikariusze inspektorów, dyrektorzy wspólnot formacyjnych, magister nowicjuszy, socjusz nowicjatu, wykładowcy, spowiednicy, kierownik biblioteki, katecheta) z Krakowa, Łądu, Kopca, Warszawy, Piły i Wrocławia. Spotkanie, w głównej mierze, zostało poświęcone weryfikacji oraz aktualizacji programów formacyjnych: wychowania do dojrzałej emocjonalności i czystości konsekrowanej, korzystania ze środków społecznej komunikacji, a także misyjności oraz formacji intelektualnej. Dodatkowo podjęto również refleksję nad innymi kwestiami formacyjnymi (prenowicjat, formacja asystentów i specyficzna formacja koadiutorów).

Czterodniowe spotkanie obejmowało różne formy aktywności: prezentacje, wspólne dzielenie się uwagami, praca w grupach, indywidualna wymiana doświadczeń, spotkanie braterskie, wyjazd integracyjno-krajoznawczy. Nie zabrakło wspólnotowo celebrowanej Mszy św. z homilią (wygłosili ją: ks. W. Nowak, ks. J. Pizoń, ks. A. Wujek), modlitw, słówek na dobranoc (ks. D. Kozłowskiego i ks. A. Homoncika), momentów radości i jedności.

Pierwszy pełny dzień spotkania – 22 czerwca – rozpoczął ks. dr Zenon Klawikowski, który przypomniał w swojej prelekcji sens „Formacji formatorów”, a także zaprezentował kierunki działań w obszarze formacji wytyczone przez ks. generała i jego radę na lata 2014-2020. Kolejną kwestią, która zajęła zebranych czas przed i po południu, była weryfikacja realizacji i aktualizacja dwóch programów formacyjnych: do dojrzałości emocjonalnej i czystości konsekrowanej oraz do korzystania ze środków społecznego przekazu, stosowanych w salezjańskich domach formacyjnych. Podjęto również refleksję nad zagadnieniem opiniowania współbraci (model formularza opinii, przekazywanie dokumentacji). W zagadnienia te wprowadzili zebranych księża wikariusze inspektorów – ks. Adam Paszek i ks. Jarosław Pizoń.

Drugiego dnia spotkania – 23 czerwca – jego uczestnicy kontynuowali prace nad weryfikacją realizacji programów formacji. W godzinach przedpołudniowych dokonano prezentacji owoców pracy w grupach, które weryfikowały program formacji do odpowiedzialnego korzystania z mediów. Kolejnym

krokiem pracy zebranych było wprowadzenie w program formacji salezjanów do misyjności, którego dokonał ks. Przemysław SolarSKI. Po nim nastąpiła praca w grupach, której celem była weryfikacja wspomnianego programu. W części popołudniowej uczestnicy spotkania debatowali nad sprawą formy specyficznej formacji koadiutora w Polsce oraz zweryfikowali program studiów w odniesieniu do zagadnień salezjańskich w okresie formacji początkowej. Następnym zagadnieniem, jakie poddano refleksji, była forma prenowicjatu, która obowiązuje obecnie i która miałyby być realizowana w Polsce w przyszłości.

Ostatni dzień – 24 czerwca – składał się z dwóch części: spotkania plenarnego (część przedobiednia) oraz wyjazdu integracyjno-krajoznawczego (po południu). W pierwszej części zebrani formatorzy podjęli kwestię weryfikacji programu formacji intelektualnej na wszystkich etapach studiów, a także wymienili spostrzeżenia na temat formacji asystentów. Zebrani dokonali również podsumowania tegorocznej edycji „Formacji formatorów”. Goście zaproponowali nowe tematy, termin oraz sposoby realizacji tego spotkania w przyszłym roku. W godzinach poobiednich uczestnicy „Formacji formatorów” udali się do Płocka. Współbracia zwiedzili tam katedrę i jej okolice (wzgórze Tumskie) oraz Sanktuarium Miłosierdzia Bożego, gdzie miały miejsce objawienia s. Faustynie Kowalskiej. Formatorzy odwiedzili również placówkę, którą prowadzą w tym mieście salezjanie (Stanisławówka), zapoznając się z dziełem (parafia, oratorium) i pracującymi tam współbraćmi.

Należy pogratulować organizatorom tegorocznej edycji „Formacji formatorów”: ks. Zenonowi Klawikowskiemu z Ośrodka Duchowości Salezjańskiej w Łądzie oraz przełożonemu wspólnoty w Woźniakowie – ks. Adamowi Homonickowi, za poniesiony trud oraz zaangażowanie, by spotkanie odbyło się w dobrym klimacie i z pożytkiem dla wszystkich uczestników.

Ks. Piotr Szlufik SDB

DOI: <http://dx.do.org/10.21852/sem.2016.3.20>

XXVII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ
IM. KSIĘDZA STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO W RUMI
(22-24 października 2015)

Dwudziesta siódma edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi (dalej MFMR) odbyła się w dniach 22-24 października 2015, w roku świętowania przez Zgromadzenie Salezjańskie 200. rocznicy urodzin swego założyciela, św. Jana Bosko. Ta artystyczna impreza odbywa się w salezjańskiej parafii p.w. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych, z którą ostatnie lata swojego życia związał jej patron, ks. S. Ormiński SDB. Gospodarzem Festiwalu jest wyżej wspomniana parafia, natomiast honorowy patronat sprawuje Inspektor Salezjanów Księdza Bosko (prowincja p.w. św. Wojciecha), a od 2011 roku także Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Odbywa się on rokrocznie – co należy podkreślić – nieprzerwanie, dzięki znakomitej i profesjonalnej pracy organizatorów¹ i gospodarzy, przy istotnym wsparciu osób i instytucji finansujących² to przedsięwzięcie.

¹ Komitet Organizacyjny Festiwalu stanowią: dyrektor artystyczny – prof. Roman Perucki; dyrektor festiwalu – Daniel Ptach oraz członkowie – Elżbieta Waśkowska (przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego); ks. Kazimierz Chudziński SDB (dyrektor miejscowej wspólnoty zakonnej salezjanów i proboszcz parafii); ks. Janusz Sikora SDB; ks. Krzysztof Niegowski SDB; ks. Marcin Balawander SDB; January Borys; Klaudia Głodowska; Agnieszka Głodowska; Anna Głodowska; Marcin Leman; Mariusz Pniewski; br. Władysław Rogowski SDB, Alicja Sowirko; Kamila Sowirko; Andrzej Waśkowski; Dariusz Waśkowski; Joanna Zwierzchowska. Por. *XXVII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Informator*, Rumia 2015, s. 8.

² Instytucje finansujące i wspomagające Festiwal: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Zgromadzenie Salezjanów Św. Jana Bosko (prowincja p.w. św. Wojciecha z siedzibą w Pile); Kuria Metropolitalna w Gdańsku; Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego; Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina; Urząd Miasta Rumi; Miejski Dom Kultury w Rumi; Funda-

Festiwal ma charakter konkursu, który w tej edycji odbywał w trzech płaszczyznach: (1) konkurs muzyki organowej, (2) konkurs zespołów chóralnych oraz (3) konkurs na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. Organizatorzy wyraźnie określili cele MFMR. Są one następujące: (1) upamiętnienie postaci salezjanina ks. Stanisława Ormińskiego, (2) podnoszenie religijnej kultury muzycznej, (3) wzrost poziomu wykonawczego zespołów chóralnych i indywidualnych wykonawców, (4) upowszechnienie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych, (5) propagowanie muzyki kompozytorów polskich³.

1. KONKURS MUZYKI ORGANOWEJ

Przesłuchania młodych organistów⁴ odbywały się przez pierwsze dwa dni festiwalu, w których przeprowadzono kolejno pierwszy i drugi etap konkursu. W pierwszym z nich obowiązywał następujący program: (1) Dietrich Buxtehude – do wyboru: *Preludium, fuga i Ciaccona C-dur*, Bux WV 137 lub *Toccata F-dur*, Bux WV 157; (2) Johann Sebastian Bach – do wyboru: II lub III część *Sonaty* BWV 525-530; (3) Feliks Nowowiejski: *Preludium Adoremus op. 9*; (4) Jan Janca – do wyboru: *Orgelverse Hilf, Herr meines Lebens* lub *Solang es Menschen gibt auf Erden*.

Z dwunastu zaklasyfikowanych organistów do konkursu przystąpiło dziesięciu. Reprezentowali oni ośrodki muzyczne zarówno z Polski, jak i zza granicy⁵. Zespół jurorów stanowili następujący profesorowie: Julian Gembalski (Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach) – przewodniczący jury; Tomasz Adam Nowak (Hochschule für Musik in Detmold, Niemcy); Roman Perucki (Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku); ks. dr Maciej Szczepankiewicz SDB (Akademia Sztuki w Szczecinie) oraz Agnieszka Walczy (Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Krakowie). Rolę sekretarza zespołu oceniających pełnił ks. Marcin Balawander SDB (WSD TS, Łądnad Wartą, Konin). Jurorzy najwyżej ocenili wykonania czterech artystów, którzy *de facto* zakwalifikowani zostali do finałowego etapu konkursu. Były to następujące osoby: Franziska Classen i Simon Brüggeshemke (oboje reprezentujący ośrodek muzyczny w Detmold), Barbara Lorenc (Akademia Muzyczna w Katowicach) oraz Maria Gavrilyuk (Akademia Muzyczna w Gdańsku).

Pierwszy dzień Festiwalu zakończył organowy kurs mistrzowski, zatytułowany „Akademia Improwizacji”, który poprowadził prof. Julian Gembalski z Akademii Muzycznej w Katowicach. Spotkanie ze znakomitym wirtuozem muzyki organowej cieszyło się dużym zainteresowaniem nie tylko uczestników konkursu, ale także innych organistów przybyłych z całego Wybrzeża.

Drugi etap konkursu odbył się następnego dnia. Czwórka finalistów zobowiązana była do wykonania następującego programu: (1) do wyboru: Dietrich Buxtehude – *Ich ruf zu Dir Herr Jesu Christ* Bux WV 196 lub Georg Böhm – *Christe der Du bist Tag und Licht*; (2) Johann Sebastian Bach – do wyboru: *Preludium i fuga G-dur* BWV 541 lub *Preludium i fuga a-moll* BWV 543, lub *Preludium i fuga h-moll* BWV 544, lub *Preludium i fuga c-moll* BWV 546; (3) Marian Sawa – do wyboru: *Ecce lignum crucis* lub *Święty Boże*.

Przed ogłoszeniem wyników konkursu finałowego uczestnicy Festiwalu wysłuchali wyjąt-

---

cja Dialogu, Kultur i Religii w Warszawie; Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego UKSW w Warszawie; Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku; Rada Chórów Kaszubskich; Marek i Monika Piechulscy – rodzina ks. S. Ormińskiego SDB; Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Rumi; Związek Harcerstwa Polskiego w Rumi; PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.; Spółdzielnia Mieszaniowa *Janowo* w Rumi; Hotel *Faltom* w Rumi; Agencja Usług Turystycznych *Columbus*. Por. tamże.

³ Por. XXVII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. *Regulaminy*, Rumia 2015, s. 3.

⁴ W regulaminie zapisano informację, że w konkursie mogą uczestniczyć młodzi organiści wszystkich narodowości, urodzeni po 1 stycznia 1988 roku. Por. tamże, s. 5.

⁵ Młodzi organiści reprezentowali następujące ośrodki muzyczne: Hochschule für Musik in Detmold (Niemcy); Akademia Muzyczna w Gdańsku; Uniwersytet Muzyczny w Warszawie; Akademia Muzyczna w Katowicach; Uniwersytet Muzyki i Teatru w Hamburgu (Niemcy); Akademia Muzyczna w Poznaniu; Akademia Muzyczna w Sankt Petersburgu (Rosja).

kowego koncertu organowego. Został on dedykowany Zgromadzeniu Salezjańskiemu z okazji 200. rocznicy urodzin św. Jana Bosko. Wykonawcami koncertu, zatytułowanego „Maraton Improwizacji Organowych”, było trzech znakomitych artystów: prof. Pierre Pincemaille z Francji, prof. Tomasz Adam Nowak z Detmold w Niemczech oraz prof. Julian Gembalski z Katowic. Każdy z nich wykonał improwizację na temat *Apelu Jasnogórskiego* (komp. ks. S. Ormiński SDB) oraz improwizację na temat co najmniej jednej pieśni ku czci św. Jana Bosko. Spośród tych pieśni artyści wybrali m.in. następujące: *Samotny na ziemi jak ptak*, *Radośnie biją dzwony* oraz *Księżę Bosko, życia wzorze*. Melodie tych utworów można było łatwo rozpoznać, mimo skomplikowanych pomysłów improwizacyjnych koncertujących wirtuozów. Był to znakomity, niepowtarzalny występ, który okazał się świetnym przeżyciem artystycznym, nie tylko dla duchowych synów ks. Bosko, ale także dla licznie niż zwykle zgromadzonej publiczności. Szkoda, że koncert ten nie został utrwalony na nośnikach CD.

Drugi dzień Festiwalu zakończyło ogłoszenie wyników konkursu organowego. Pierwsze miejsce jury przyznało Simonowi Brüggeshemke z Akademii Muzycznej w Detmold (klasa organów prof. Tomasza A. Nowaka). Nagrodę pieniężną dla laureata konkursu organowego XXVII MFMR, w wysokości siedmiu tysięcy złotych, ufundował Burmistrz Miasta Rumi. Nagrodę pieniężną za drugie miejsce, w wysokości dwóch tysięcy złotych, ufundowaną przez księdza prof. dra hab. Henryka Skorowskiego SDB, przyznano Barbarze Lorenc z Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach (klasa organów prof. Juliana Gembalskiego i Witolda Zabornego). Trzecie miejsce przypadło Marii Gavrilyuk z Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku (klasa organów prof. Romana Peruckiego, Hanny Dys i Macieja Zakrzewskiego). Artystka otrzymała nagrodę pieniężną, w wysokości tysiąca złotych, ufundowaną przez Prezydenta Miasta Wejherowa. Jury przyznało także wyróżnienie dla czwartej finalistki konkursu organowego. Otrzymała je Franziska Classen z Akademii Muzycznej w Detmold (klasa organów Martina Sandera).

Jurorzy podkreślali dobre przygotowanie i bardzo dobry warsztat techniczny wszystkich młodych muzyków. Jak to miało miejsce w poprzednich edycjach konkursu w Rumi, dla niektórych z nich sukces rumski może okazać się początkiem kariery wirtuozowskiej. Tego należy właśnie życzyć młodemu, utalentowanemu organistom.

2. KONKURS ZESPOŁÓW CHÓRALNYCH

Zgodnie z programem festiwalu, sobotnie przedpołudnie organizatorzy przewidzieli na przeprowadzenie konkursu chóralnego. Jego regulamin przewidywał, że do konkursu mogły przystąpić zespoły śpiewacze, które przygotowały do oceny program składający się z pieśni o treściach religijnych z dowolnie wybranych epok stylistycznych, w którym znalazły się co najmniej dwa utwory kompozytorów polskich⁶. Przesłuchania zespołów odbywały się w dwóch kategoriach: zespoły chóralne (ilość uczestników od 17 wzwyż) oraz zespoły kameralne (do 16 osób, nie wliczając dyrygenta).

Do zespołu oceniającego konkurs chórów organizatorzy zaprosili następujących jurorów: prof. Eugeniusza Kusa (Akademia Sztuki w Szczecinie) – przewodniczący, prof. Sławka Wróblewskiego (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie), prof. Marka Gandeckiego (Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu), Jana Łukaszewskiego (PChK *Schola Cantorum Gedaniensis* w Gdańsku), ks. dra Krzysztofa Niegowskiego SDB (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) oraz Tomasza Fopke (Rada Chórów Kaszubskich). Rolę sekretarza jury pełnił ks. Marcin Balawander SDB. W czasie spotkania roboczego jury zapoznano się z zaproponowanym przez organizatorów systemem oceniania zespołów. W konkursie przyjęto skalę punktową, według której jury przyznaje Grand Prix dla najwyższej ocenionej zespołu w obu konkursach (nagroda finansowa) oraz w każdej kategorii oceniania: Złoty Dyplom za 90-100 punktów i nagrodę finansową dla najwyższej ocenionej zespołu w danej kategorii; Srebrny Dyplom za 75-89,9 punktów; Brązowy Dyplom za 60-74,9 punktów. Ponadto, jak zapisano w regulaminie, jury może przyznać także nagrody specjalne jak i wyróżnienia, które mogą również mieć charakter finansowy⁷.

⁶ Por. *XXVII Międzynarodowy... Regulaminy...*, s. 9.

⁷ Por. tamże, s. 10.

Zgodnie z tradycją festiwalu, konkurs w kategorii zespołów chóralnych poprzedziło uroczyste wykonanie przez wszystkie zespoły śpiewacze utworu *Gaude Mater Polonia*, pod dyktando prof. Eugeniusza Kusa ze Szczecina. Następnie głos zabrał przedstawiciel gospodarzy festiwalu, ks. Kazimierz Chudzicki SDB, proboszcz parafii i dyrektor miejscowej salezjańskiej wspólnoty zakonnej, który powitał jurorów, uczestników i wszystkich gości. Dyrektor MFMR, Daniel Ptach, przypomniał wykonawcom zasady konkursu i przekazał głos Konradowi Mielnikowi, redaktorowi Radia Gdańsk, który prowadził oba konkursy.

W kategorii zespołów chóralnych wystąpiło siedem⁸ z dziewięciu zakwalifikowanych do konkursu zespołów, które wykonały swoje programy według kolejności ustalonej poprzez losowanie. Zgodnie z regulaminem, występ chóru, w jednej i drugiej kategorii, nie mógł przekroczyć 15 minut. Po występach tychże siedmiu zespołów nastąpiła przerwa. Uczestnicy MFMR i publiczność, zgodnie z utrwaloną tradycją, oddali hołd Patronowi Festiwalu – ks. S. Ormińskiemu SDB. Przed Jego popiersiem złożono kwiaty oraz odśpiewano wspólnie *Apel Jasnogórski*. Był to moment zadumy, który na chwilę pozwolił uczestnikom oderwać się od emocji związanych z konkursem.

Po przerwie swoje programy zaprezentowało siedem⁹, z ośmiu zakwalifikowanych do konkursu chórów zgłoszonych do kategorii zespołów kameralnych. Jurorzy podkreślali, że poziom występów wszystkich zespołów był dobry, mimo tego, że kilka zespołów technicznie odstawało nieco od tych, które zostały nagrodzone.

Grand Prix, za zdobycie 96 punktów i związaną z nim nagrodę pieniężną w wysokości dwunastu tysięcy złotych, ufundowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zdobył *Zespół Wokalny „Akrywima”* z Poznania pod dyktando Doroty Wojnowskiej, występujący w kategorii zespołów kameralnych¹⁰. Złożona z dwunastu dziewcząt grupa wokalistek została najwyższą ocenioną przez jurorów, odbierając jednocześnie wielkie uznanie od zgromadzonej publiczności.

W kategorii zespołów chóralnych, za zdobycie 94 punktów, Złoty Dyplom przyznano *Akademickiemu Chórowi Politechniki Gdańskiej*, pod dyktando Mariusza Mroza¹¹. Muzycy zdobyli zatem pierwsze miejsce w swojej kategorii i odebrali nagrodę pieniężną w wysokości sześciu tysięcy złotych, ufundowaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego. Złoty Dyplom, za zdobycie 90 punktów w tejże kategorii, otrzymał ponadto *Chór Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”* z Cieszyna, pod dyktando Izabelli Zieleckiej-Panek. Dwa Srebrne Dyplomy jury przyznało następującym zespołom: *Bielskiemu Chórowi Kameralnemu* z Bielska-Białej, pod dyr. Beaty Borowskiej (88 punktów) oraz *Chórowi Kameralnemu Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM* w Poznaniu, pod dyr. Beaty Szymańskiej (81 punktów). Dwa zespoły w tej kategorii odebrały Brązowe Dyplomy: *Chór Męski „Echo”* Ostrowskiego Centrum Kultury z Ostrowa Wielkopolskiego, pod dyr. Andrzeja Ryłko (71 punktów) oraz *Chór „Czerwone Maki”* z Mińska, pod dyr. Reginy Parcejczuk (61 punktów).

⁸ Zespoły wystąpiły wg następującej kolejności: *Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej*, dyr. Mariusz Mróz; *Chór Kameralny Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu A. Mickiewicza* z Kalisza, dyr. Beata Szymańska; *Bielski Chór Kameralny* – Bielsko Białe, dyr. Beata Borowska; *Chór „Czerwone Maki”* – Mińsk, dyr. Regina Parcejczuk; *Chór Męski Echo Ostrowskiego Centrum Kultury* – Ostrowo Wielkopolski, dyr. Andrzej Ryłko; *Chór Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”* – Cieszyn, dyr. Izabella Zielecka-Panek; *Grodziski Chór „Cantata”* – Grodzisk Mazowiecki, dyr. Barbara Paszkiewicz.

⁹ Zespoły kameralne występowały wg następującej kolejności: *Zespół Wokalny „Cantamen”* – Białystok, dyr. Małgorzata Olechno; *Męski Zespół Wokalny „Foyer”* – Warszawa, dyr. Jakub Szafranowski; *Zespół Wokalny „Akrywima”* – Poznań, dyr. Dorota Wojnowska; *Chór „Gjeorgijewskij Lik”* Świętyni Wielkiego Męczennika św. Gieorgija – Kaliningrad, dyr. Jelena Toropowa; *Kameralny Zespół Męski* – Gniezno, dyr. Roman Nowak; *Zespół Kameralny „Simultaneo”* – Gdynia, dyr. Karol Kisiel oraz *Żeński Chór Kameralny* – Gdynia, dyr. Małgorzata Bednarek.

¹⁰ Zespół ten wykonał następujący program: (1) G. P. da Palestrina, *Kyrie*; (2) K. Penderecki, *Sanctus*; (3) K. Penderecki, *Benedictus*; (4) K. Nystedt, *Sancta Maria*.

¹¹ Składający się z 60 osób chór z Gdańska wykonał następujące utwory: (1) P. Łukaszewski, *Memento mei, Domine*; (2) E. Esenvalds, *O Salutaris Hostia*; (3) M. Bembinow, *Ludu, mój ludu*.

W kategorii zespołów kameralnych Złoty Dyplom otrzymał *Zespół Kameralny „Simultaneo”* z Gdyni pod dyrekcją Karola Kisiele¹². Za zdobycie 92 punktów śpiewacy odebrali nagrodę pieniężną w wysokości pięciu tysięcy złotych, którą ufundował Inspektor Salezjańskiej Inspektorii p.w. św. Wojciecha z siedzibą w Pile. Srebrny Dyplom przyznano pięciu pozostałym zespołom w następującej kolejności: *Zespół Wokalny „Cantamen”* z Białegostoku, pod dyr. Małgorzaty Olechno (87 punktów); *Chór „Gieorgijewskij Lik”* z Kaliningradu, pod dyr. Jeleny Toporowej (86 punktów); *Męski Zespół Wokalny „Foyer”* z Warszawy, pod dyr. Jakuba Szafrąńskiego (85 punktów); *Żeński Chór Kameralny* z Gdyni, pod dyr. Małgorzaty Bednarek (85 punktów), oraz *Kameralny Zespół Męski* z Gniezna, pod dyr. Romana Nowaka (77 punktów).

Oddzielnej ocenie jury poddany był utwór w języku kaszubskim. Każdy zespół mógł zgłosić taką pieśń i wykonać ją w ramach swojego występu¹³. W istocie kilka zespołów wykonało taki utwór. Nagroda za najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim została przyznana *Chórowi Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”* z Cieszyna, pod dyr. Izabelli Zieleckiej-Panek¹⁴. 29-osobowa grupa muzyków z Cieszyna odebrała nagrodę pieniężną w wysokości trzech tysięcy złotych, którą ufundował Starosta Powiatu Wejherowskiego. Wyróżnienie w tejże klasyfikacji otrzymał *Chór Męski „Echo”* Ostrowskiego Centrum Kultury z Ostrowa Wielkopolskiego pod dyrekcją Andrzeja Ryłko, któremu wręczono Puchar Prezesa Rady Chórów Kaszubskich.

Jury postanowiło przyznać ponadto trzy wyróżnienia. Pierwsze z nich, wraz z nagrodą pieniężną w wysokości tysiąca złotych (ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego), oraz Puchar Prezesa Zarządu Głównego PZChiO otrzymał *Grodziski Chór „Cantata”* z Grodziska Mazowieckiego, pod dyr. Barbary Paszkiewicz. Drugie wyróżnienie, wraz z nagrodą pieniężną w wysokości tysiąca złotych (ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego), oraz Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego PZChiO odebrał *Bielski Chór Kameralny* z Bielska-Białej, pod dyr. Beaty Borowskiej. Trzecie wyróżnienie przyznano dla zespołu zagranicznego za szerzenie polskiej muzyki. Wyróżnionym chórem okazał się *Chór „Czerwone Maki”* z Mińska, pod dyr. Reginy Parchejczuk. Wyróżnieni artyści odebrali nagrodę pieniężną, ufundowaną przez p. Posła Krystynę Kłosin, w wysokości dwóch tysięcy złotych.

W protokole członkowie jury wyrazili uznanie i podziękowanie wszystkim uczestnikom konkursu chóralnego, odbywającego się w ramach XXVII edycji MFMR w Rumi, za znakomite przygotowanie i ciekawą prezentację swoich programów. Podziękowali też organizatorom za sprawne przeprowadzenie konkursu.

Po zakończeniu obu konkursów odbyło się seminarium dla dyrygentów, które poprowadziła dr hab. Elżbieta Krzemińska, prof. UMCS w Lublinie. Prelegentka zaproponowała temat: *Psychologiczne uwarunkowania prawidłowej emisji głosu w śpiewie chóralnym*. Interesujący wykład dedykowany był przede wszystkim dyrygentom zespołów chóralnych, ale wzięli w nim udział także inni uczestnicy festiwalu.

3. ZAKOŃCZENIE FESTIWALU

We wczesnych godzinach wieczornych odbył się tradycyjny Koncert Finałowy, który – jak zawsze – zgromadził liczną grupę mieszkańców zarówno Rumi, jak i Wybrzeża. W programie koncertu znalazły się dwa wybitne dzieła znakomitych kompozytorów: Igor Strawiński, *Symfonia Psalmów*; Gabriel Urbain Fauré, *Requiem op. 48*. Wykonawcami byli: Iwona Hossa (sopran), Robert Gierlach (baryton), *Orkiestra Symfoniczna Polskiej Filharmonii Bałtyckiej* oraz *Polski Chór Kameralny „Schola Cantorum Gedanensis”* (przygotowanie chóru – Jan Łukaszewski). Dyrygował Łukasz Borowicz.

¹² W programie zespołu znalazły się następujące utwory: (1) A. Koszewski, *Magnificat*; (2) M. Zieliński, *Alleluja*; (3) F. Poulenc, *Vinea mea electa*; (4) A. Pärt, *Drei Hinterkinder aus Fátima*.

¹³ W regulaminie konkursu zapisano, że zespół taki może przekroczyć regulaminowy czas wykonania (15 minut) o czas wykonania pieśni w języku kaszubskim. Por. *XXVII Międzynarodowy... Regulaminy...*, s. 11.

¹⁴ Nagrodzony utwór: S. Godziemba-Trytek, *Mój Ojciec*.

Zwieńczeniem trzydniowego MFMR była uroczysta celebracja Mszy św., której przewodniczył wikariusz inspektora salezjańskiej prowincji św. Wojciecha z siedzibą w Pile, ks. Jarosław Pizoń SDB. Główny celebrans wygłosił także okolicznościowe kazanie. Podczas Eucharystii śpiewy wykonywali wspólnie wszyscy uczestnicy Festiwalu pod dyrekcją prof. E. Kusa. Ponadto jeden utwór zaśpiewał *Chór „Czerwone Maki”* z Białorusi, pod dyr. R. Parhejczuk.

Na koniec Mszy św. ks. J. Pizoń uroczyście ogłosił otwarcie konkursu kompozytorskiego *Don Bosco*, który zostanie przeprowadzony w ramach XXVIII edycji MFMR w 2016 roku. Ta informacja spotkała się z wielkim entuzjazmem nie tylko rodziny salezjańskiej, ale wszystkich innych osób, którym bliska jest postać św. Jana Bosko. Konkursowi będzie patronował Ksiądz Inspektor Salezjańskiej Inspektorii p.w. św. Wojciecha. Jego celem jest wzbogacenie religijnej kultury muzycznej o nowe utwory, powstające z inspiracji związanej z Jubileuszem 200-lecia urodzin św. Jana Bosko, założyciela Zgromadzenia Salezjańskiego.

Dwudziesty siódmy Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi był imprezą bardzo dobrze zorganizowaną. Wszystkie zespoły i wykonawcy indywidualnie prezentowali wysoki poziom artystyczny, co podkreślali zarówno sami uczestnicy, widzowie, jak i jurorzy. Niewątpliwie było to ważne wydarzenie kulturalne w Polsce, promujące przede wszystkim młodych artystów i dzieła religijne polskich twórców. Obecność kilkuset wykonawców świadczy dobitnie o randze tej imprezy artystycznej. Organizatorom należą się słowa uznania za profesjonalne przygotowanie festiwalu, który każdego roku jest wielkim świętem muzyki religijnej.

Ks. Krzysztof Niegowski SDB
UKSW, Warszawa

DOI: <http://dx.do.org/10.21852/sem.2016.3.21>